



foto BrunoStock

Blokken en zweten

Zes weken zomervakantie: het fenomeen dateert nog uit de tijd dat kinderen in de zomer op het boerenland mee moesten helpen. Anno 2009 is de vakantie niet meer heilig. In de zomer wordt volop doorgeleerd: op *summerschools* van diverse pluimage en op scholen die het hele jaar openblijven.

door **Joep Trommelen**
illustratie **Erna van Eerdewijk**

Een jaar bestaat ze nu, De School in Zandvoort. Een basisschool met 35 leerlingen en drie vaste leerkrachten. Zonder zomervakantie. Zelig voor de kinderen? „Op zwarte zaterdag op de achterbank in de auto in de file staan in Frankrijk, dat is pas zelig”, zegt directeur Marjolein Ploegman. Ze begrijpt het niet zo goed als mensen het vreemd vinden dat haar school niet zes weken dicht gaat in de zomer. „Ik vergelijk het met de volwassenenwereld. Veertig jaar geleden werkte iedereen op vaste tijden. Nu allang niet meer. Het onderwijs is vreemd genoeg nog lang niet zo ver. Dat is niet vanwege pedagogische redenen, maar puur een gevolg van de arbeidsrechtelijke positie van leerkrachten in Nederland. Scholieren moeten ook minimaal 940 uur les volgen. Het is hartstikke logisch om leerlingen les te geven op de tijden dat het hen het beste schikt en om zo veel mogelijk lessen op een individuele leest te schoeien, want ieder kind is uniek.” De School was de eerste basisschool in Nederland die het hele jaar open bleef. Op 17 augustus komt daar Veerezon in Zwolle bij en volgend jaar volgt er een school in Ede. Volgens Ploegman gaan de meeste kinderen op De School meer dan 940 uur naar school. „Dat beogen wij ook, die 940 uur is voor ons een ondergrens. De kern van

onze school is: maatwerk voor iedereen. Kinderen denken niet in vaste schooltijden, willen leren op hún manier en dat heeft niets met tijden te maken.” De zes weken zomervakantie dateren nog uit de periode dat Nederland een agrarisch land was en kinderen in de zomer mee moesten helpen op het land. „Niet meer van deze tijd dus”, zegt Ploegman. „Hier in Zandvoort werken heel veel mensen in de zomer in het toerisme. Het komt hen dan helemaal niet goed uit als de scholen dicht zijn.” Ouders moeten normaliter vaak alle zeilen bijzetten om zelf vrij te kunnen zijn

'Kinderen denken niet in vaste schooltijden, willen leren op hún manier'

in de schoolvakantie of opvang voor hun kroost te regelen. Op De School niet: alleen rond kerst is de school twee weken dicht. Ook het dagrooster is flexibel. De school is open van 8.00 tot 18.00 uur. Van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur zijn er vaste blokken waarin veelal klassikaal les wordt gegeven. De andere uren is het onderwijs individueel. Rekenen en taal zijn vakken die veelal individueel worden gegeven. En elke tien weken is er een thema dat in groepsverband wordt behandeld. Momenteel is dat bijvoorbeeld 'kleding'. Ook excursies doet

De School in groepen, net als dansles, filosofie, koken en Engels. Ploegman: „Die flexibele tijden zijn voor veel ouders een uitkomst. Geen gestress omdat ze op een bepaalde tijd op school moeten zijn om kinderen te brengen en te halen. En dat is uiteindelijk ook goed voor de kinderen. Het komt geregeld voor dat ouders hun kind om 16.00 uur komen halen en dat ze dan te horen krijgen: kom om 18.00 uur maar terug, want het is hier veel te gezellig!” De School kent ook geen onderscheid tussen les en opvang tussendoor. Kinderen eten er (biologisch) tussen de middag. „Ze zijn de hele dag onder dak, hoeven niet van de ene opvang naar de andere.” Voor de docenten was het wel even wennen, erkent Ploegman. „Wij zoeken pedagogische ondernemers, mensen met een pioniersgeest, bij wie het onderwijs in het bloed zit. Wij doen een beroep op hun ambachtelijke capaciteiten. Het nieuwe aan ons zit hem vooral in de organisatievorm en de manier waarop wij besluiten nemen, wij zijn geen pedagogisch of didactisch experiment. Het roosteren is een hele klus bij ons. Maar tot dusver lukt dat dankzij ieders enorme inzet.” Ouders zijn volgens Ploegman ook enthousiast over het eerste jaar. „Door flexibele tijden hebben ze veel meer contact met de school. De individuele leerplannen dragen daar aan bij. En er is veel meer rust in hun gezin.” Uiteindelijk zijn er ook op De School in de zomer nog steeds meer mensen met vakantie dan in februari, ziet Ploegman. „Maar er is wel degelijk sprake van meer spreiding over het hele jaar.”



Christoph Mundt uit Duitsland verblijft in Utrecht op de campus.



Melissa Petersilge op de campus van de University College. foto's ANP

Zingen over regen in de zomer

Het regent, het regent, het regent op mijn jas. Het regent, het regent, getverderrie alles wordt nat'. Een groep van ongeveer twintig buitenlandse studenten oefent een taalriedel in een lokaal van de University College in Utrecht. Terwijl buiten de zon schijnt, volgen zij een cursus Nederlands tijdens de Utrechtse Summer School. Mirjam Kamerling is docent Nederlands. „Na vier weken intensieve les zijn de meesten in staat korte gesprekjes te voeren.” Nederlandse clichés worden in het klaslokaal niet geschuwd. Aan de muur hangt een geborduurde merklap van de Noordzee en de leerlingen leren aan de hand van foto's van koningin Beatrix en Sinterklaas in het Nederlands uiterlijk kenmerken te beschrijven. Terwijl deze groep in de klas het hoofd breekt over de Nederlandse

taal, zijn collega-studenten buiten het gebouw met heel andere dingen bezig. Op het centrale plein staat een groepje te kijken hoe een Amerikaanse jongen aarzelend op een fiets stapt. „This is fuckin' weird!”

'Ik wil graag les in het Engels en ik ben dol op fietsen'

Juan José Saavedra ziet het geamuseerd aan. De 23-jarige Mexicaan heeft net zijn post opgehaald bij het kantoor van de summerschool. In de toekomst gaat hij voor een Belgisch bedrijf bonbons verkopen in Zuid-Amerika. Saavedra volgt een cursus Europese politiek en economie. „Ik wil de mensen met

wie ik straks ga samenwerken, beter begrijpen.” Dit jaar heeft de Summer School in Utrecht – de grootste van Europa – een recordaantal studenten. Meer dan 1.500 buitenlandse jongeren verblijven er om een cursus te volgen. Zo ook de 19-jarige Christoph Mundt uit Duitsland. Hij heeft op de campus een royale kamer tot zijn beschikking. Op de grond liggen kleren, lege flesjes Hoegaarden en een pot Nutella. Hij deelt douche, wc en keuken met vijf anderen op de gang. Op zijn bureau staat een tosti-ijzer. „Ik ben verslaafd aan tosti's”, lacht hij. Zittend op zijn bed met daarop een dekbed met het logo van de Summer School vertelt Mundt dat hij nu vier weken in Utrecht is om Nederlands te leren. „In september kom ik terug voor mijn studie economie.” Waarom hij in Nederland wil studeren, is eenvoudig. „Het is de bes-

te universiteit in Europa. Ik wil graag les in het Engels en ik ben dol op fietsen.” De 18-jarige Amerikaanse Melissa Petersilge propt een deur verder wat kleding in een rugzak. „Ik heb net mijn examen gehad.” Petersilge heeft zes weken lessen over de Europese cultuur. „De lessen waren zwaar en ik hoop maar dat ik het heb gehaald.” Terwijl de zon nog steeds genadeloos schijnt, moeten in het benauwde klaslokaal de studenten elkaar in het Nederlands vertellen wat zij in het weekeinde gaan doen. Als dat gebeurd is, zit de les erop en mogen zij eindelijk naar buiten. „Ik ga naar een leuke bar in Amersfoort”, zegt een leerling in gebroken Nederlands. Een meisje dat drie stoelen verderop zit, kiest voor een typisch toeristische bestemming. „Ik ga naar het Van Gogh Museum.”

Veel cursussen

- Summerschool klinkt als een vakantiebezigheid voor *nerds*, maar niets is minder waar. Het van oorsprong Angelsaksische fenomeen heeft een explosieve groei doorgemaakt. Oud, jong, ziek, gezond, rijk, arm: iedereen kan naar een zomerklas.
- Zo zijn de authentieke Japanse bamboefluiters in Leiden uitgenodigd door het Shakuuchi Genootschap Kaito.
- Bedrijfs- en verzekeringsartsen in opleiding kunnen naar Amersfoort voor een zomercursus van de Netherlands School of Public and Occupational Health. Ditmaal staan slaapproblemen in de belangstelling.
- Klassieke zangers en instrumentalisten kunnen hun hart ophalen op het Conservatorium van Amsterdam, dat een zomercursus oude muziek aanbiedt.
- Actievoerders verzamelen zich eind augustus in het Zeeuwse Veere, waar een bijeenkomst over klimaat en energie is georganiseerd. Langs de Belgisch-Nederlandse grens is er nog een zomerkamp waar ze onder meer kunnen leren hoe een goede GroenFrontier! zich vastketent in een boom.
- Zomervakantieweken voor kinderen bestaan al lang, maar ook daar is het aanbod drastisch uitgebreid. Zo zijn er speciale bijeenkomsten voor kinderen met uiteenlopende aandoeningen. Van asma tot overgewicht en van ADHD tot een verstandelijke beperking. 'Hooggevoelige' kinderen – die gevoelig zijn voor spirituele signalen – kunnen in België leren omgaan met hun gave.
- Wie er op school niet zo goed voorstaat, is welkom in bijspijkerkampen van universiteiten en verenigingen.